

Bemærkninger til lovforslaget

1. Indledning

Folketinget har i de seneste år ført en række debatter og truffet en række beslutninger af betydning for bøsser og lesbiske. Trods uenighed om enkelte beslutninger har debatterne afsløret en positiv holdning til samfundsmæssig ligestilling af bøsser og lesbiske, der rækker langt ud over de partier, som har båret de enkelte beslutnings- og lovforslag igennem.

Der er ingen tvivl om, at denne politiske velvilje også afspejler den aktuelle holdning i befolkningen. Det accepteres i stigende grad, at bøsser og lesbiske lever et liv i overensstemmelse med deres eget valg, og at forhold mellem to personer af samme køn i nøjagtigt samme omfang som forhold mellem to personer af forskelligt køn bygger på kærlighed, gensidig ansvarlighed og solidaritet.

Eller som stifteren af Landsforeningen for bøsser og lesbiske, Axel Axgil, skriver i bogen »Homofile kampår«:

»Vi homoseksuelle følte os ikke hverken syge eller kriminelle. Vi betragtede os som mennesker, der af en eller anden grund fra naturens side var skabt anderledes, men vi fandt, at vores form for kærlighedsliv kunne være lige så smuk og fuld af følelser som hos de såkaldt »normale« mennesker.«

Forud for den generelt ændrede holdning til bøssers og lesbiskes samliv er imidlertid gået en århundredlang udvikling, startende med at straffelovskommissionen af 1905 i sin betænkning af 1912 foreslog en betydelig liberalisering i forhold til gældende lovgivning, og at denne liberalisering – efter flere forsøg – gennemførtes i straffeloven af 15. april 1930.

Med datidens målestok betragtedes det som en betydelig landvinding, da justitsminister C. Th. Zahle i forbindelse med forslaget udtalte, at »når betaling ikke ydes, og når der ikke finder misbrug sted af unge mennesker, må forholdet siges ikke at vedkomme de retshåndhævende myndigheder«.

Disse udtalelser markerede den politiske beslutningstagers accept af forhold mellem to personer af samme køn. Bøsser og lesbiske betragtede dem som et væsentligt fremskridt, fordi de indebar, at forfølgelse på grund af homoseksualitet ikke måtte ske.

Men en egentlig ligestilling af forhold mellem to personer af samme køn og to personer af forskelligt køn var dog på ingen måde på tale. Dels var der hverken i befolkningen eller hos politikerne nogen forståelse herfor, og dels betragtede de fleste bøsser og lesbiske sådanne ideer som urealistiske, så længe de havde nok at gøre med at afværge forfølgelse og diskrimination. Kun i mere visionære øjeblikke diskuteredes egentlig ligestilling.

Dertil kom, at den daværende justitsministers holdning næppe var i overensstemmelse med befolkningens og de udøvende myndigheders syn på sagen. Med baggrund i en tvivlsom dom fra 1936 fortolkedes begrebet »betaling« som enhver materiel gestus, rækkende fra restaurationsbesøg til en cigaret. Formentlig i modstrid med justitsminister Zahles intentioner skete der derfor en omfattende forfølgelse af bøsser og lesbiske frem til slutningen af 60'erne, hvor især folketingsmedlem Else Merete Ross samt justitsministrene K. Axel Nielsen og Knud Thestrup huskes for initiativer, der dæmmede op for den uværdige behandling af bøsser og lesbiske.

Siden da er der både i befolkningen og blandt de politiske beslutningstagere på tværs af partiskel sket en ganske betydelig holdningsændring, som gør det aktuelt at tage yderligere lovgivningsmæssige initiativer for at ligestille forhold mellem to personer af samme køn med forhold mellem to personer af forskelligt køn.

Holdningsændringen er allerede markeret ved flere lejligheder:

1. I 1984 vedtog Folketinget at nedsætte en kommission til at belyse bøssers og lesbiskes livsforhold i samfundet.
2. I 1986 vedtog Folketinget en arveafgiftsmæssig ligestilling mellem to personer af samme køn og ægtefæller.
3. I 1987 vedtog Folketinget at udvide den eksisterende antidiskriminationslovgivning til også at omfatte bl.a. bøsser og lesbiske.

Dertil kommer, at den daværende indenrigsminister, Knud Enggaard, og Folketingets Kommunaludvalg i begyndelsen af 1987 vakte betydelig international opmærksomhed ved at besøge den hollandske or-